

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 266/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a 2/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokátska kancelária Bauer s.r.o., Štúrova 19, Košice, proti postupom Krajského súdu v Košiciach v konaniach sp. zn. 8CoP/45/2023, 8CoPno/1/2023 a sp. zn. 8CoPno/2/2023, Krajského súdu v Prešove v konaniach sp. zn. 19CoP/55/2023 a sp. zn. 4CoP/28/2024 a Mestského súdu Košice v konaní pôvodne Okresného súdu Košice I sp. zn. 41P/54/2022 a uzneseníu Krajského súdu v Prešove č. k. 4CoP/28/2024-1653 z 26. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ 1 (ďalej len „otec“) a maloletý sťažovateľ 2 (ďalej len „maloletý“), zastúpený otcom, sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. mája 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základných práv na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, starostlivosť o deti a ich výchovu, resp. rodičovskú výchovu, a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práv na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“), rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (i) postupmi krajských súdov v konaniach o odvolaniach proti uzneseniam okresného a následne mestského súdu o neodkladných opatreniach, (ii) postupom okresného súdu a následne od júna 2023 mestského súdu v konaní o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému a (iii) uznesením krajského súdu o potvrdení uznesenia mestského súdu o zamietnutí návrhu otca na zrušenie neodkladného opatrenia.

II.

2. Matka maloletého sa návrhmi, ktoré boli spojené na spoločné konanie, domáhala nariadenia neodkladného opatrenia a úpravy práv a povinností rodičov k maloletému. Neodkladným opatrením okresného súdu z 23. septembra 2022, ktoré bolo potvrdené uznesením krajského súdu z 9. marca 2023 v namietanom konaní (8CoP/45/2023), bol maloletý predbežne zverený do osobnej starostlivosti matky a styk otca s ním bol upravený na každý druhý víkend od sobotného rána do nedeľného podvečera a každý utorok a štvrtok poobede na dve a pol hodiny. Krajský súd zároveň uzneseniami z 9. marca 2023 v namietaných konaniach (8CoPno/1/2023 a 8CoPno/2/2023) zamietol návrhy rodičov z 15. februára 2023 na zmenu neodkladného opatrenia okresného súdu z 23. septembra 2022.

3. Otcovi však bolo 31. mája 2023 vznesené obvinenie a v tomto trestnom konaní bol uznesením zo 4. júna 2023 vzatý do väzby, v ktorej bol až do 24. novembra 2023. Mestský súd neodkladným opatrením z 5. júna 2023 neodkladné opatrenie z 23. septembra 2023 zrušil, maloletého zveril do starostlivosti matky a otcovi uložil zdržať sa styku s maloletým. Na odvolanie sťažovateľa proti tomuto uzneseniu krajský súd uznesením z 19. októbra 2023 v namietanom konaní (19CoP/55/2023) rozhodol tak, že otcovi umožnil raz za dva týždne komunikovať s maloletým pol hodinu prostredníctvom videohovoru. Pri doručovaní tohto uznesenia však mestský súd pochybil, čo bolo mestským súdom 27. decembra 2023 na sťažnosť sťažovateľa vyhodnotené ako prietahy v konaní. Popritom sťažovateľ 19. júna 2023 podal dovolanie proti uzneseniam krajského súdu z 9. marca 2023 a okresného súdu z 23. septembra 2022. Sťažovateľ 21. júna 2023 podal námietku zaujatosti proti opatrovníkovi maloletého – úradu práce sociálnych vecí a rodiny, čo odôvodnil tým, že mu 31. mája 2023 bolo vznesené obvinenie a v tomto trestnom konaní bol na základe uznesenia zo 4. júna 2023 až do 24. novembra 2023 vo väzbe. Sťažovateľ v podaní z 21. júna 2023 vyjadril nesúhlas s nariadením znaleckého dokazovania z odboru psychiatrie.

4. Po prepustení z väzby otec 27. novembra 2023 navrhol zrušiť neodkladné opatrenie, ktorým bol jeho styk s maloletým obmedzený na polhodinový videohovor raz za dva týždne. Mestský súd uznesením z 22. januára 2024 tento návrh zamietol. Bol toho názoru, že dôvody, pre ktoré bolo nariadené toto neodkladné opatrenie, neodpadli, keďže konflikt rodičov trvá od augusta 2022, nezlepšuje sa, otec sa vyhráža matke a maloletý je tak vystavený neprimeranej psychickej záťaži. Podľa mestského súdu osobný styk otca s maloletým nie je v záujme maloletého, keďže môže mať vplyv na jeho psychiku.

5. Proti tomuto uzneseniu sa sťažovateľ odvolal a namietol, že mestský súd sa nevysporiadal s jeho argumentáciou o tom, že neodkladné opatrenie porušuje matka, ktorá deklarovala, že súdne rozhodnutia nebude dodržiavať. Poukázal na to, že neodkladné opatrenie nerešpektoval len raz, keď nový partner matky maloletého fyzicky napadol. Zdôraznil, že všetko nahlasoval polícii. Namietal nepravdivé osočovanie matkou a opatrovníkom o tom, že je drogový závislý násilník a ohrozuje maloletého. Hoci sa v namietanom konaní nepodrobil znaleckému dokazovaniu, zdôraznil, že bol znalecky vyšetrený v trestnom konaní. Zvýraznil, že s maloletým nebol od 4. mája 2023 a maloletý raz za dva týždne pozornosť počas videohovoru udrží len štvrtú hodinu.

6. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením z 26. marca 2024 krajský súd uznesenie mestského súdu potvrdil. Poukázal na to, že otec je od roku 2022 obžalovaný z vydierania a z väzby v ďalšom trestnom stíhaní, keď sa mal vyhrážať zamestnankyni opatrovníka maloletého (úradu práce, sociálnych vecí a rodiny), bol prepustený na písomný sľub s dohľadom mediáčného a probačného

úradníka a bolo mu zakázané približovať sa k poškodenej zamestnankyni opatrovníka. Z toho vyplýva, že otec je naďalej dôvodne obvinený a je obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti. Okrem toho v septembri 2022 aj po nariadení neodkladného opatrenia odmietal vrátiť maloletého matke, z čoho bol maloletý vystrašený, a preto k nemu odmietal ísť. K podobnému konaniu otca došlo aj v apríli 2023. Otec si viackrát maloletého od matky neprevzal vôbec, po neho prišiel alebo ho matke vrátil v iný čas ako podľa neodkladného opatrenia. Pritom sa matke vyhrážal, sledoval ju a matka musela opakovane volať políciu, hoci sa otcovi snažila vyhovieť. Aj maloletý z nevyspytateľného konania otca opakovane vyjadril obavu.

7. Podľa krajského súdu ďalšie takéto konanie otca by mohlo viesť k narušeniu psychiky maloletého. Krajský súd ďalej poukázal na to, že otcovi bolo v októbri 2023 vznesené obvinenie pre zločin marenia spravodlivosti, ktorého sa mal dopustiť tak, že v apríli 2023 pri podaní trestného oznámenia na partnera matky predložil pozmenenú lekársku správu o poranení maloletého. Krajský súd poukázal aj na list, ktorý mal otec zaslať maloletému a z ktorého vyplýva, že sa maloletému chválil, ako sa vo väzbe opil a že „*všetko zlé, čo robí mamka, sa jej vráti*“. Zo správ predložených matkou vyplynulo, že s otcom komunikuje pokojne a apeluje na dobro maloletého tak, že otec vždy bude jeho otcom, no potom, ako sa správval, treba maloletému poskytnúť čas. Krajský súd uzavrel, že mestský súd v odôvodnení neodkladného opatrenia z 5. júna 2023 uviedol skutočnosti odôvodňujúce úpravu pomerov maloletého, konkrétne to, že otec v tom čase opakovane nedodržiaval súdom upravenú dobu styku s maloletým, opakovane ho nevrátil matke v určený čas, dokonca ho zadržieval u seba šesť dní bez kontaktu s matkou, čím ho vystavil stresu a situácii, ktorú trojročný maloletý nebol schopný vyhodnotiť. Vzhľadom na to, že obavy z podobného konania otca pretrvávajú, je dôvodné, aby bol jeho kontakt s maloletým naďalej obmedzený uznesením krajského súdu z 19. októbra 2023 na videohovor raz za dva týždne.

III.

8. Sťažovatelia namietajú dĺžku konania, keďže rozhodnutím vo veci samej a ani neodkladnými opatreniami im nebol zabezpečený vzájomný styk. Zvýrazňujú, že neodkladné opatrenie z 23. septembra 2022 bolo otcovi doručené až 31. októbra 2022. Kritizujú neodkladné opatrenie z 5. júna 2023, ktorým bol zamedzený styk otca s maloletým, hoci to nebolo potrebné, keďže otec bol vo väzbe, a to napriek tomu, že nebolo osvedčené jeho agresívne správanie k maloletému. Otec ďalej namieta, že jeho dovolanie nebolo predložené najvyššiemu súdu a o jeho odvolaní proti uzneseniu mestského súdu z 5. júna 2023 krajský súd rozhodol až uznesením z 19. októbra 2023, ktoré mu bolo doručené až po niekoľkých mesiacoch. Ďalej namieta dĺžku konania o jeho návrhoch na nariadenie neodkladných opatrení po prepustení z väzby. Zdôrazňuje, že v súčasnosti takmer denne podáva návrhy na nariadenie neodkladných opatrení tak, aby sa mohol stretávať so synom.

9. Sťažovateľ napokon namieta uznesenie krajského súdu z 26. marca 2024, keďže nezohľadňuje správanie matky, ktorá nedodržiavala pravidlá styku s maloletým. Toto vedie k tomu, že maloletého už rok nevidel a môže s ním komunikovať len cez videohovor, počas ktorého maloletý neudrží pozornosť. Podľa sťažovateľa je tento od 5. júna 2023 trvajúci stav neudržateľný a maloletý sa mu vzdáľuje. Tým dochádza k porušovaniu jeho ústavných práv, keďže s maloletým nemá žiaden osobný vzťah, a tak sú rozhodnutiami súdov vytvorené predpoklady na ich vzájomné odcudzenie.

IV.

IV.1. K postupom krajských súdov:

10. Sťažovatelia porušenie ústavných práv vyvodzujú z dĺžky konaní Krajského súdu v Košiciach (8CoP/45/2023) a Krajského súdu v Prešove (19CoP/55/2023 a 4CoP/28/2024). V konaní sp. zn. 8CoP/45/2023 krajský súd uznesením z 9. marca 2023 na odvolanie potvrdil uznesenie okresného súdu z 23. septembra 2022. V konaní sp. zn. 19CoP/55/2023 krajský súd uznesením z 19. októbra 2023 na odvolanie zmenil uznesenie mestského súdu z 5. júna 2023. V konaní sp. zn. 4CoP/28/2024 krajský súd uznesením z 26. marca 2024 potvrdil uznesenie mestského súdu z 22. januára 2024. Z argumentácie sťažovateľov vôbec nie je zrejmé, kedy namietané konania na krajskom súde začali, teda kedy boli odvolania, či už okresným, alebo mestským súdom, predložené krajskému súdu. Z týchto neurčitých námietok nemožno dospieť k záveru o neprimeranej dĺžke týchto konaní na krajských súdoch. Ústavná sťažnosť tak v tejto časti neobsahuje základné skutkové dôvody, ktoré mali viesť k porušeniu ústavných práv sťažovateľov postupmi krajských súdov tak, ako to predpokladá § 123 ods. 1 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Preto bola ústavná sťažnosť v časti proti týmto postupom krajských súdov, v ktorej nemá náležitosti ustanovené zákonom, podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

11. Sťažovatelia porušenie ústavných práv vyvodzujú z dĺžky konaní Krajského súdu v Košiciach (8CoPno/1/2023 a 8CoPno/2/2023), v ktorých krajský súd uznesením z 9. marca 2023 zamietol návrhy otca a matky z 15. februára 2023 na zmenu neodkladného opatrenia z 23. septembra 2022. V takejto ani nie mesiac trvajúcej dĺžke konania osobitne v čase, keď krajský súd rozhodoval aj o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu, nemožno identifikovať porušenie ústavných práv sťažovateľov. Preto je ústavná sťažnosť v časti proti týmto konaniam krajského súdu zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

IV.2. K postupu okresného (mestského) súdu:

12. Sťažovatelia porušenie ústavných práv odvodzujú aj od dĺžky konania na mestskom súde. Primárne namietajú porušenie práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote, z čoho následne vyvodzujú porušenie práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa.

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré je svojím obsahom zhodné s právom na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02). Samotná dĺžka konania, ktorá je dôsledkom úkonov účastníkov alebo ich nečinnosti, nie je dôvod na vyslovenie zbytočných prietáhov, ak súd o procesných návrhoch konal a rozhodoval bez zbytočných prietáhov (II. ÚS 41/00).

14. Čo sa týka faktickej zložitosti veci a postupu súdu, treba uviesť, že okresný súd opakovane rozhodoval o návrhoch oboch rodičov na nariadenie či zrušenie neodkladných opatrení. Okresný súd nebol nečinný. Naopak, bol zaťažený naliehavými návrhmi oboch rodičov. Skutková zložitost' veci bola určená i tým, že pomery otca sa menili, keďže počas konania bol takmer pol roka vo väzbe a vzťahy rodičov boli poznačené komunikáciou, ktorá si vyžiadala asistenciu polície. Konanie si vyžiadalo viacero procesných rozhodnutí v oboch inštanciách vrátane nariadenia znaleckého dokazovania. Čo sa týka konania sťažovateľa, je zrejmé, že v priebehu konania okrem toho, že bol vo väzbe, podával zjavne neprípustné opravné prostriedky (dovolenie proti uzneseniu o neodkladnom opatrení), odmietol sa podrobiť nariadenému znaleckému dokazovaniu a ako sám uvádza, na dennej báze aj v súčasnosti podáva návrhy na nariadenie neodkladných opatrení. Hoci rozhodovanie o procesných návrhoch priamo nebráni súdu v tom, aby konal vo veci samej, nemožno dospieť k záveru, že by doterajšia činnosť mestského súdu bola neefektívna. Už v septembri na základe neodkladného opatrenia viedla k úprave styku otca s maloletým v rozsahu, ktorý obom nepochybne zabezpečoval dostatok možnosti na rozvoj ich vzťahu otca a syna. K zmene došlo v dôsledku konania otca a toho, že bol následne vzatý do väzby.

15. Napriek tomu, že mestský súd za obdobie od septembra 2022, teda za približne 20 mesiacov, nerozhodol vo veci samej, a to v konaní, ktoré neinicioval sťažovateľ, ale matka maloletého, nemožno dospieť k záveru, žeby jeho postupom došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote a práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru. Ústavná sťažnosť je v rozsahu proti postupu mestského súdu zjavne neopodstatnená, a preto bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

IV.3. K uzneseniu krajského súdu:

16. K namietanému uzneseniu krajského súdu treba uviesť, že k preskúmvaniu uznesení o nariadení neodkladného opatrenia ústavný súd pristupuje zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými o neodkladných opatreniach, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania spravidla nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd k zrušeniu uznesenia o neodkladnom opatrení pristupuje len za celkom výnimočných okolností; iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excessu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 435/2021, I. ÚS 19/2020). Aj v konaní o neodkladnom opatrení však musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení musí mať zákonný podklad, musí byť vydané príslušným súdom a nemôže byť prejavom svojvôle.

17. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou domáhajú ďalšieho preskúmania správnosti rozhodnutia o návrhu otca na zrušenie neodkladného opatrenia, ktorým bol jeho styk s maloletým obmedzený na polhodinový videohovor raz za dva týždne. Účelom konania pred ústavným súdom je však ochrana ústavnosti, a nie poskytnutie ďalšieho opravného prostriedku umožňujúceho prehodnocovať správnosť záverov všeobecných súdov. Zo strany otca pritom ide o opakovanie argumentácie z jeho návrhu a následného odvolania. Rozhodnutiu krajského súdu nemožno vyčítať, že sa nezaoberalo tvrdeniami otca, a to v miere potrebnej na rozhodnutie o dočasnej úprave styku otca s maloletým, keďže zistenie skutkového stavu založené na úplnom dokazovaní bude

predmetom konania vo veci samej. Účelom postupu, ktorý predchádza rozhodnutiu o neodkladnom opatrení, nie je definitívne zistenie skutkového stavu a jeho právne zhodnotenie na úrovni rozhodnutia vo veci samej.

18. Krajský súd v namietanom rozhodnutí primerane vysvetlil, z akého dôvodu nepristúpil k zmene rozhodnutia okresného súdu, ktorým bol zamietnutý návrh otca na zrušenie styk obmedzujúceho neodkladného opatrenia. Je zrejmé, že vychádzal z toho, že medzi rodičmi dochádza k nezhodám. Z konkrétnych skutočností, najmä zo vznesenia dvoch trestných obvinení otcovi v priebehu konania za skutky, ktoré bezprostredne súvisia s namietaným konaním, porušenia dočasnej úpravy styku podľa neodkladného opatrenia zo septembra 2022 zo strany otca, spôsobu komunikácie otca s maloletým a s jeho matkou dostatočne osvedčil záver o možných rizikách pre ďalší psychický vývoj maloletého. Takéto konania otca rozumne odôvodňuje obmedzenie jeho kontaktu s maloletým, a to v záujme samotného maloletého v útlom veku, ani nie piatich rokov. Zohľadnenie tohto konania sťažovateľa v jeho neprospech v rozhodnutí o nezrušení nariadeného neodkladného opatrenia je prirodzeným následkom záujmu na tom, aby v napätom období rozpadu partnerského spoluzitia rodičov nedošlo k následkom na strane maloletého.

19. Krajský súd v namietanom rozhodnutí primerane vysvetlil skutočnosti, z ktorých pri svojom rozhodnutí vychádzal. Toto hodnotenie krajského súdu vychádza z miery osvedčenia týchto skutočností s výhradou možnej zmeny nariadeného neodkladného opatrenia alebo iného rozhodnutia vo veci samej v závislosti od ďalšieho dokazovania smerom k rozhodnutiu vo veci samej. Takýto prístup je však nevyhnutným následkom rozhodovania o predbežnej úprave rodičovských práv a povinností, ktorý vylučuje takú mieru zdôvodnenia, dôkaznej istoty a právneho posúdenia, aká je charakteristická pre rozhodnutia vo veci samej. Sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti v podstate dovoľáva toho, aby mu neodkladným opatrením bola zabezpečená taká miera dôkaznej istoty, právneho posúdenia a s tým spojená vecná správnosť, akú treba očakávať od rozhodnutia vo veci samej. Práve preto sa čl. 6 ods. 1 dohovoru spravidla neaplikuje na rozhodovanie o neodkladných opatreniach (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 15. 10. 2009 vo veci Micallef v. Malta, sťažnosť č. 17056/06, body 74 a 75).

20. Napadnuté uznesenie krajského súdu nie je svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Rovnako nemožno dospieť k záveru, že by nedôvodne neposkytovalo ochranu rodičovským právam otca a maloletého. K dočasnému obmedzeniu styku otca s maloletým nedošlo primárne v dôsledku namietaného rozhodnutia krajského súdu, ale dostatočne osvedčeného konania otca v priebehu konania o návrhu matky na úpravu rodičovských práv a povinností. Preto nemožno dospieť k záveru o porušení sťažovateľmi uvedených ústavných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 4 ústavy, podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Ústavná sťažnosť je proti uzneseniu krajského súdu z 26. marca 2024 zjavne neopodstatnená a ako taká bola aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2024

Robert Šorl
predseda senátu